

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

PERFIL

SERGI BELBEL (TERRASSA, 1963) HA ESCRIT OBRES DE TEATRE COM 'CARÍCIES' I 'A LA TOSCANA'. EL 2020, DURANT EL CONFINAMENT A CAUSA DE LA PANDÈMIA DEL COVID-19, VA ESCRIURE LA SEVA PRIMERA NOVEL·LA, PREMIADA AMB EL SANT JORDI

Autoretrat d'un assassí xarnego catalaníssim

PERE ANTONI PONS

El pitjor que li pot passar a un còmic és pujar a l'escenari, començar a contar acudits i, en lloc de provocar grans riallades, provocar estranyesa i incomoditat. Martin Amis sol citar una frase del crític australià Clive James: l'humor és el sentit comú operant a una velocitat superior a la normal, és el sentit comú quan balla. És per això que un còmic que no fa riure té alguna cosa d'idiotitzant i de grotesc, que els acudits dolents solen ser tristíssims i que l'enginy que no és enginyós –és a dir, perspicax d'una manera ocurrent, lúcida d'una manera divertida– fa un efecte depriment.

Morir-ne disset, la novel·la amb què el prolífic i reconegut dramaturg i director teatral Sergi Belbel (Terrassa, 1963) ha guanyat el premi Sant Jordi 2021, no idiotitza perquè l'autor coneix els trucs de l'ofici d'escriure, perquè aborda temes polèmics –la identitat catalana en les seves múltiples formes, la relació conflictiva entre el català i el castellà– defugint la correcció política i perquè el llibre conté detalls sucosos –picades d'ullet teatrals, referències cinematogràfiques, tafaneries de roman à clef– que li confereixen un cert atractiu extraliterari.

Morir-ne disset no idiotitza ni és ridícula, per tant. Però sí que, en conjunt, resulta força grotesca. La sensació és que Belbel ha mesclat elements potencialment interessants però massa diferents entre ells –les pulsions i els crims d'un assassí en sèrie, l'espínós però central tema identitari, l'evolució de la Catalunya contemporània– i que, a la fi, no ha sabut trobar ni la mirada ni el to ni l'estil adequats per argamassar-ho tot amb gràcia, sentit, coherència i intenció.

La novel·la comença amb el clàssic recurs del manuscrit trobat, que ens situa dins les coordenades del gènere criminal. La breu nota introductòria explica que el manuscrit ha estat trobat al costat del cadàver del seu autor i que s'hi confessen una sèrie de delictes. La nota també especifica que, lingüísticament, el manuscrit és una bèstia estranya, de la qual s'ha respectat la naturalesa ex-

travagant i arbitrària –en termes de sintaxi, puntuació i etc.–, però que ha hagut de ser polític.

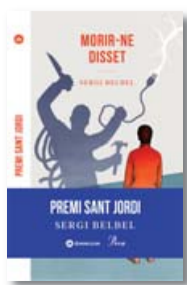
Un català "perfecte"

A la pràctica, el manuscrit es llegeix com un monòleg –entre les memòries personals i la confessió estripada de qui l'ha escrit, Ernest Calvo, un fill d'immigrants andalusos que s'instal·laren a Terrassa, on ell va néixer a principis dels anys 60. Per raons en què es barregen l'idealisme, la vergonya familiar, els traumes íntims, les ferides històriques i les ansies de prosperar, Ernest Calvo decideix, d'adolescent, que abraçarà la catalanitat fins a convertir-se en un català perfecte, és a dir, fins a parlar un català més correcte i fins a estimar Catalunya d'una manera més autèntica que la majoria de catalans de la ceba.

Tot plegat podria tenir un interès sociopolític viu, però Belbel fa que el seu narrador i protagonista, a més d'explicar-nos les seves dèries de "xarnego renegat" i de contar-nos la seva vida –família, amics, estudis, amors–, sigui també un assassí en sèrie. I és aquí que el grotesc s'imposa i la novel·la és deformada per la indefinició: vol tractar temes seriosos, però ho fa d'una manera desbaratada; vol ser un relat frenètic i rocambolesc, però els excursos hi abunden i la lògica narrativa que ho governa tot és l'encadenament mecànic d'episodis; vol explicar la realitat de la Catalunya dels 70 i 80, però la trama criminal ho empastifa tot d'una poca plausibilitat delirant... Tampoc la tria de la llengua funciona. És cert que és coherent amb el personatge –un castellano-parlant que aprèn bé el català i que de vegades no domina el registre idoni per a cada ocasió–, però la mescla descordada de vivor col·loquial i ampul·lositat acaba sent una extravagància que primer desconcerta i, a la fi, expulsa del text. ❖

CRISTINA CALDERER

MORIR-NE DISSET
SERGI BELBEL
PROA
220 PÀG./20€

El nou llibre
d'Àngel Casas, el
gran cronista dels
nostres dies.

L'humor més negre de l'autor,
en sis relats irreverents.

Univers